

Sulkhan-Saba Orbeliani
UNIVERSITY

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΤΡΙΜΥΘΟΥΝΤΟΣ

Palamas Seminar
(an International Research
Co-operative
on the work and legacy of
St Gregory Palamas)

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α PROGRAM

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς καὶ ὁ Ἡσυχασμός:
ἱστορικὲς διαστάσεις
καὶ σύγχρονες προκλήσεις καὶ προοπτικὲς

INTERNATIONAL CONFERENCE

St Gregory Palamas and Hesychasm:
Past and contemporary challenges and perspectives

Ἱερά Μητρόπολη Τριμυθοῦντος, 1-3 Ἰουλίου 2022
Holy Metropolis of Trimithountos, 1-3 July 2022

Παρασκευή, 1^η Ιουλίου / Friday, 1 July
Cosmopolis multi-venue

Ἐναρξη Συνεδρίου / Opening Session

09:30-10:00

Χαιρετισμοί / Greetings

Κήρυξη ἔναρξης Συνεδρίου / Start of the Conference

Α΄ Συνεδρία / 1st Session

- 10:00-10:30

Ἡ στοχαστικὴ φαντασία στὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ
The stochastic phantasia in St. Gregory Palamas

Πρωτ. Νικόλαος Λουδοβίκος / Very Rev. Nicholas Loudovikos
Prof., University Ecclesiastical Academy of Thessaloniki / Visiting
Prof., Institute for Orthodox Christian Studies, Cambridge, UK
/ Visiting Prof., University of Balamand, Lebanon / Research
Fellow, University of Winchester, UK

-
- 10:30-11:00

Ἐκπορεύεται καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ (Filioque) τὸ Ἅγιον Πνεῦ-
μα; Ἀπαντήσεις τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ στοὺς
Ἀποδεικτικὸς Λόγους του Α΄ καὶ Β΄
Is the Holy Spirit coming forth from the Son (Filioque)? St.
Gregory Palamas' answer according to his two Treatises On
the procession of the Holy Spirit

Ν. Νικολαΐδης / N. Nicolaides

Emeritus Prof., School of Theology, University of Athens / Prof.,
University of Nicosia

- 11:00-11:30 Διάλειμμα / Break
-

- 11:30-12:00

Παρατηρήσεις στις έσφαλμένες αντιλήψεις του π. Χριστοδούλου Ταμπακοπούλου περί τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς διακρίσεως οὐσίας καὶ ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ
Comments on the erroneous perceptions of Fr. Christodoulos Tampakopoulos on deification and the distinction between God's ousia and energies

Gocha Barnovi

Prof., Dean, School of Humanities and Social Sciences, Sulkhani-Saba Orbeliani University, Tbilisi, Georgia

- 12:00-12:30

Ἡ παρουσία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ στό προοίμιο τῆς Α΄ ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου Β΄ πρὸς τοὺς λουθηρανούς θεολόγους τῆς Τυβίγγης
The presence of St. Gregory Palamas in the A' Epistle of Patriarch Ieremias B' sent to the Lutheran theologians of Tübingen

Πρωτ. Βασίλειος Γεωργόπουλος /

Very Rev. Basileios Georgopoulos

Associate Prof., School of Theology, University of Thessaloniki

- 12:30-13:00 Συζήτηση / Discussion
-

- 13:00-14:00 Γεῦμα / Lunch

B' Συνεδρία / 2nd Session

- 14:00-14:30

Ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Νεῖλος ὁ Κεραμεύς (1380-1388), ὡς συνεπῆς ἡσυχαστῆς

Ecumenical Patriarch Neilos Kerameus (1380-1388), as a consistent hesychast

Ἰωάννης Παναγιωτόπουλος / **Ioannis Panagiotopoulos**
Associate Prof., School of Theology, University of Athens

- 14:30-15:00

Οἱ προοπτικὲς τοῦ Παλαμικοῦ λόγου στὶς σύγχρονες ἐπιστημολογικὲς ἀνάγκες

Perspectives of Palamite teaching in contemporary scientific requirements

Πέτρος Παναγιωτόπουλος / **Petros Panagiotopoulos**
Assistant Prof., School of Theology, University of Thessaloniki

- 15:00-15:30

Ἡ ἀποκλίνουσα θεολογία τοῦ Γρηγορίου Ἀκινδύνου: ἡ ταύτιση τῶν φυσικῶν καὶ οὐσιωδῶν τοῦ Θεοῦ μετὰ τὸν Υἱὸ καὶ τὸ Πνεῦμα

The erroneous theology of Gregory Akindynos: turning the Son and the Holy Spirit to natural and substantial energies of God

Ἀνδρέας Π. Ζαχαρίου / **Andreas P. Zachariou**
Assistant Prof., School of Humanities and Social Sciences, Sulkhana-Saba Orbeliani University, Tbilisi, Georgia

- 15:30-16:00 Συζήτηση / **Discussion**
-

- 16:00-16:15 Διάλειμμα / **Break**

Γ΄ Συνεδρία / 3rd Session

- 16:15-16:45

Exalting human body: St Gregory Palamas on the superiority of humans over the angels in terms of the image of God

Ἐξυψώνοντας τὸ ἀνθρώπινο σῶμα: ὁ ἅγιος Γρηγόριος Παλαμᾶς γιὰ τὴν ἀνωτερότητα τῶν ἀνθρώπων ἔναντι τῶν ἀγγέλων ὡς πρὸς τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ

Πρεβ. Ἀλέξανδρος Χουλιάρης / Rev. Dr Alexandros Chouliaras
Adjunct Lecturer, Faculty of Social Theology and the Study of Religion, University of Athens

- 16:45-17:15

Hesychast spirituality and its Western perception nowadays

Ἡ ἡσυχαστικὴ πνευματικότητα καὶ ἡ πρόσληψή της ἀπὸ τὴ Δύση σήμερα

Viktar Niachayeu

PhD researcher in Religious Studies in Göttingen University, Germany

- 17:15-17:45 Συζήτηση / Discussion
-

- 17:45-18:00 Διάλειμμα / Break
-

- 18:00-18:30

The liturgy of the heart: reflections of the Athonite Hesychasm in the homilies of Gregory Palamas

Ἡ λειτουργία τῆς καρδίας: ὁ Ἀθωνικὸς Ἡσυχασμὸς στὶς ὁμιλίες τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ

Alessia Brombin

Lecturer of Spiritual Theology at the Pontifical University of Saint Crux (Rome)

- 18:30-19:00

The understanding of syllogism and demonstration in St. Gregory Palamas

Ἡ κατανόηση τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τῆς ἀπόδειξης στὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ

Wojciech Micał

PhD in Philosophy, Jagiellonian University in Kraków, Poland

- 19:00-19:30 Συζήτηση / Discussion
-

- 19:30-20:30 Δείπνο / Dinner

Σάββατο, 2 Ἰουλίου / Saturday, 2 July

Ἐπισκοπεῖο Ἱ.Μ.Τριμυθοῦντος

Ceremony Hall of Metropolis of Trimithountos

- 09:30-09:45

Ἱστορία τῆς Ἱ.Μ.Τριμυθοῦντος (σύντομη παρουσίαση)

History of the Holy Metropolis of Trimithountos (short presentation)

Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ἰωαννίδης / Archim. Gregorios Ioannides

Assistant Prof., Theological School of the Church of Cyprus

Δ΄ Συνεδρία / 4th Session

- 09:45-10:15

Permanent and specific reference to the Scriptures in hesychastic spirituality. Case study: The Epistle of St. Gregory Palamas to the Elder Arsenius the Studite

Άναφορά σέ χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς σέ κείμενα τοῦ ἡσυχασμοῦ. Ἡ Ἐπιστολή πρὸς Ἀρσένιο τὸν Στουδίτη τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ

Fr. Associate Prof. Dr. Marian Vild

Faculty of Orthodox Theology University of Bucharest (Romania)

- 10:15-10:45

The Dionysian notion of hierarchy in Palamas' oeuvre

Ἡ ἀντίληψη τοῦ Διονυσίου Ἀρεοπαγίτη περὶ ἱεραρχίας στὰ ἔργα τοῦ Παλαμᾶ

Δημήτριος Α. Βασιλάκης / Dimitrios A. Vasilakis

Adjunct Lecturer at the Philosophy Department of the University of Athens

- 10:45-11:15

Fr. George Florovsky and his perception of St. Gregory Palamas

Ὁ π. Γεώργιος Φλορόφσκι καὶ ἡ ἀντίληψή του γιὰ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ

Guram Lursmanhvili

PhD Candidate at the Faculty of Theology, University of Vienna (Austria)

- 11:15-11:45

Divine Light – Uncreated Light

Θεῖο φῶς – Ἄκτιστο φῶς

Dr Simion Claudiu-Dan

PhD in Philosophy, Bucharest University

- 11:45-12:15 Συζήτηση / Discussion
-

- 12:15-12:30 Διάλειμμα / Break

Ε΄ Συνεδρία / 5th Session

- 12:30-13:00

Κείμενα πίστης σέ κυπριακά χειρόγραφα εὐχολόγια

Texts of faith from Cyprus in euchologia preserved in manuscripts

Ἀρχιμ. Γρηγόριος Ἰωαννίδης / Archim. Gregorios Ioannides

Assistant Prof., Theological School of the Church of Cyprus

- 13:00-13:30

*Ἡ ἐπαναλειτουργία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου
στὰ νεότερα χρόνια καὶ ἡ προσευχητικὴ παράδοση τῶν
πρώτων πατέρων*

*New beginnings of the Holy Monastery of Staurovouni in
modern times and the prayer tradition of its first monks*

Κωστῆς Κοκκινόφτας / Kostas Kokkinoftas

Researcher, Research Centre of Kykkos Monastery

- 13:30-14:00 Συζήτηση / Discussion

- 14:00-15:00 Γεῦμα / Lunch
-

- 15:00-18:00

Ἐπίσκεψη στις Μονές Ἁγίας Θεκλας καὶ Σταυροβουνίου
Visit to the Monasteries of St. Thekla and Staurovouni

ΣΤ΄ Συνεδρία / 6th Session

- 18:30-19:00

*Οἱ ἀπόψεις τῶν ἡσυχαστῶν συγγραφέων τῆς ὑστερο-
βυζαντινῆς περιόδου γιὰ τὸν μοναχισμό*
*The positions of the hesychast writers of the late Byzantine
period on monasticism*

Δρ Σπυρίδων Παναγόπουλος / Dr Spyridon Panagopoulos
PhD in Philosophy, University of Patras

- 19:00-19:30

*Ἀστοχίες, ἀδύνατες καὶ λανθασμένες ἐρμηνεῖες στὴ Φι-
λοσοφία καὶ τὴ Θεολογία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλα-
μᾶ στὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἐξωτερικό*
*Faults, weak and erroneous interpretations in St Gregory
Palamas' Philosophy and Theology in Greece and abroad*

Δρ Κωνσταντῖνος Ἀθανασόπουλος / Dr Constantinos Athanasopoulos
PhD in Philosophy, FHEA. Associate Lecturer and Researcher, De-
partments of Philosophy and Religious Studies, Open University
(UK)

- 19:30-20:00 Συζήτηση / Discussion
-

- 20:00-21:00 Δεῖπνο / Dinner

Κυριακή, 3 Ιουλίου / Sunday, 3 July
Cosmopolis multi-venue

- 07:00-10:30 Θεία Λειτουργία / Divine Liturgy

Ζ΄ Συνεδρία / 7th Session

- 10:30-11:00

The historical and spiritual significance of the introduction into Romanian culture of the Philokalia and the thought of St Gregory Palamas by Fr Dumitru Stăniloae

Ἡ ἱστορική καὶ πνευματική σημασία τῆς εἰσαγωγῆς στὴ Ρουμάνικη κουλτούρα τῆς Φιλοκαλίας καὶ τῆς σκέψης τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ ἀπὸ τὸν π. Δημήτριο Στανιλοάε

Viorel Vizureanu

Prof., Vice Dean, Faculty of Philosophy, University of Bucharest

- 11:00-11:30

Contemporary Hesychasm in Romania: The making of an American experience of Romanian Hesychasm

Ὁ σύγχρονος Ἡσυχασμὸς στὴ Ρουμανία ὅπως τὸν ἀντιλήφθηκε ἓνας Ἀμερικανὸς ἐπισκέπτης

Prof. John Farina

George Mason University, USA

Prof. Dan Chițoiu

Alexandru Ioan Cuza University of Iași, Romania

- 11:30-12:00 Συζήτηση / Discussion

- 12:00-12:15 Διάλειμμα / Break

Η΄ Συνεδρία / 8th Session

- 12:15-12:45

Φύση και Σχέση. Κοινωνιολογικές προεκτάσεις τῆς θεολογίας τοῦ προσώπου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ στὸν 21ο αἰῶνα

Physis and Relation. Sociological implications of St Gregory Palamas' theology of person in the 21st century

Δρ Γεώργιος Κουννούσις / Dr Georgios Kounnousis

PhD in Sociology. Teaching Associate at the Theological School of the Church of Cyprus

- 12:45-13:15

Ὁ χαρακτήρας τῆς γνώσης τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου σύμφωνα μὲ τὸν ἅγιο Γρηγόριο Παλαμᾶ καὶ ἡ σύγχρονη ἐποχή

The character of the knowledge of God and human according to St Gregory Palamas and modern times

Δρ Ἰωάννης Μπέκος / Dr Ioannis Bekos

PhD in Cognitive Psychology/Education and PhD in Christian Ethics. Teaching Associate at the Theological School of the Church of Cyprus / Teaches at the University of Cyprus and St Barnabas Seminary of the Church of Cyprus

- 13:15-13:45 Συζήτηση / Discussion
-

- 13:45-14:45 Γεῦμα / Lunch

Presentations via Zoom

- 15:00-15:20

A Summa of Palamite Theology? The Place of the One Hundred and Fifty Chapters in the Writings of St Gregory Palamas
Ἐπιτομή τῆς παλαμικῆς θεολογίας; Ἡ θέση τῶν 150 Κεφαλαίων στό σῶμα τοῦ γραπτοῦ ἔργου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ

Dr Tikhon Alexander Pino

Assistant Director, *The Pappas Patristic Institute*, Holy Cross Greek Orthodox School of Theology

- 15:20-15:40

Porphyry's notion of participation in Gregory Palamas' thesis on the non-participability of the divine essence
Ἡ ἀντίληψη τοῦ Πορφύριου περί μετοχῆς στή διδασκαλία τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ γιά τὸ ἀμέθεκτο τῆς θείας οὐσίας

Dr Dmitrii Biriukov

Postdoctoral researcher, Faculty of Theology, Fribourg University

- 15:40-16:00

Self and self-knowledge in Gregory Palamas. Questions and Dilemmas
Ὁ ἑαυτὸς καὶ ἡ γνώση τοῦ ἑαυτοῦ στόν Γρηγόριο Παλαμᾶ. Ἐρωτήματα καὶ διλήμματα

Dr Corina Domnari

Research Assistant at the RVP Iasi Center, Alexandru Ioan Cuza University of Iași, Romania

- 16:00-16:20 Συζήτηση / Discussion
-

- 16:20-16:30 Διάλειμμα / Break
-

- 16:30-16:50

Οί ανακρίβειες τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας σέ σχέση μέ τή διδασκαλία τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ γιά τίς ἀκτιστες ἐνέργειες τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ

The inaccuracies of the western Church about the teaching of Gregory Palamas concerning the uncreated energies of Triune God

Ἀρχιμ. Χερουβείμ Βελέτζας, M.A, MTh / Archim. Cherouvim Veletzas

General Director of the staff of the Holy Synod of the Church of Greece. Preacher of the Holy Metropolis of Kerkyras

- 16:50-17:10

Ἡ ὄραση τοῦ ἀκτίστου φωτός στόν Γρηγόριο Παλαμᾶ καί ὁ γνόφος ἀγνωσίας στόν Γρηγόριο Νύσσης, ὡς δύο τρόποι «θέασης» τοῦ Θεοῦ

The vision of uncreated light in Gregory Palamas and the cloud of darkness in Gregory Nyssa as two ways of “seeing” God

Καθ. Εἰρήνη Ἀρτέμη, Post-Doc, PhD, MA / Prof. Eirini Artemi

Hellenic Open University. Israel Institute of Biblical Languages of Hebrew University of Jerusalem

- 17:10-17:30

Οἱ ἡσυχαστικὲς Σύνοδοι τοῦ 14ου αἰώνα

The hesychast Synods of the 14th century

Δρ Ἀγγελικὴ Χατζηγιάννου / Dr Aggeliki Chatzioannou

PhD in Theology, University of Athens

- 17:30-17:50

*Τὰ πρεσβεῖα τῆς Θεοτόκου στὸ ὁμιλητικὸ ἔργο τοῦ
Γρηγορίου Παλαμᾶ*

The importance of Theotokos in Gregory Palamas' Homilies

Δρ Θεοχάρης Παπαβησσαρίων / Dr Theocharis Papavissarion

PhD in Theology, University of Athens

- 17:50-18:10 Συζήτηση / Discussion
-

- 18:10-18:30 Διάλειμμα / Break
-

- 18:30-18:50

Ὅψεις τοῦ ρωσικοῦ ἡσυχασμοῦ: Ἡ πρόσληψη τῆς θεολογίας τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ ἀπὸ τοὺς Ζαβόλγειους πατέρες

Aspects of the Russian hesychasm: The acceptance of St Gregory Palamas' theology by Zavoilgeians monks

Δρ Εἰρήνη Κασάπη / Dr Eirini Kasapi

PhD in Theology, University of Athens

- 18:50-19:10

*Λαογραφικά στοιχεία στο βίο και στις όμιλίες του αγίου
Γρηγορίου του Παλαμά*

*Aspects of cultural tradition in the life and homilies of St
Gregory Palamas*

ύποψ. Δρ Γεώργιος Στούκης / **Georgios Stoukis**
PhD Student, Democritus University of Thrace

- 19:10-19:30 Συζήτηση / **Discussion**
-

- 19:30-20:00

Λήξη Συνεδρίου - Συμπεράσματα /
Conference conclusions - closing remarks

- 20:15-21:15 Δείπνο / **Dinner**

The Conference is sponsored by:

Holy Metropolis of Trimithountos

Republic of Cyprus
Deputy Ministry of Tourism
www.visitcyprus.com